

Rozpočet zlepšuje udržateľnosť, pre zastavenie rastu dlhu je nevyhnutné pokračovať v intenzívnej konsolidácii aj v roku 2026

V roku 2025 by deficit verejných financií podľa odhadu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ), vytvoreného na základe predloženého rozpočtu, mohol dosiahnuť 4,5 % HDP (štrukturálny deficit 4,3 % HDP). Dosiahnutie tohto deficitu je však realistické len v prípade nečerpania rezervy na makroekonomické riziká na nové výdavky, nakoľko už predpokladáme riziká vo výbere daní, ako aj v zdravotníctve. Vládou rozpočtovaný deficit je na úrovni 4,7 % HDP, čo je mierne vyššia úroveň.

Pre roky 2026 a 2027 chýbajú v návrhu rozpočtu opatrenia na splnenie cieľov vlády, potreba dodatočnej konsolidácie podľa RRZ predstavuje 1,1 % HDP, resp. 1,9 % HDP.

Predložený návrh rozpočtu s prijatými konsolidačnými opatreniami zlepšuje dlhodobú udržateľnosť o 1,4 % HDP. Napriek tomuto zlepšeniu sa však ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti bude nachádzať pri hranici pásma najvyššieho rizika, čo tiež indikuje potrebu ďalšieho trvalého zlepšovania verejných financií. Bez pokračovania konsolidácie sa v strednodobom horizonte nepodarí zastaviť dynamický nárastu dlhu.

Aj v scenári po schválení návrhu rozpočtu predpokladáme nárast dlhu, a to z aktuálnych 59 % HDP na 64 % HDP v roku 2027. Pre stabilizáciu dlhu do konca volebného obdobia by bolo potrebné znížiť deficit na úroveň 2,5 % HDP. Dosiahnutie tejto úrovne opatreniami s trvalým vplyvom by zlepšilo ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti bezpečne do pásma stredného rizika. Rizikom pre naplnenie tohto vývoja sú dodatočné opatrenia s dlhodobým dopadom prevyšujúcim rozpočtový vplyv v najbližších rokoch, ktorých návrhy sú už v NR SR.

Kľúčovým pravidlom určujúcim tempo konsolidácie budú nové európske pravidlá, resp. európske výdavkové limity. Prijatím balíčka opatrení sa vláde umožní zvýšiť limit medziročného rastu výdavkov v budúcom roku z 3,8 % na 6,9 % (t.j. o 1,8 mld. eur). RRZ odhaduje, že stanovené nominálne limity budú v budúcom roku bez prijatia ďalších opatrení prekročené o 114 mil. eur, v roku 2026 o 2,1 mld. eur a v roku 2027 o 2,6 mld. eur.

RRZ upozorňuje na riziko odkladania konsolidácie až na rok 2027, čo by výrazne zvýšilo riziko jej realizácie. „Pokračovanie konsolidácie by sa malo sústrediť najmä do roku 2026 a neodkladať na rok 2027 vzhľadom na politický cyklus ako aj s ohľadom na kulminujúce zdroje z Plánu obnovy v roku 2026, ktoré by dopad konsolidácie mohli znížiť,“ hovorí predseda RRZ Ján Tóth.